

ERA DIPUTACION MET DE COSTAT ETH PROJÈCTE DE PROSPECCIONS D'AIGÜES TERMAUS D'ARTIES

Es aigües termaus neishen en diuèrsi punts d'Aran
coma aguest de Tredòs. Fòto deth diari "LA MAÑANA".

Era Diputacion de Lleida a metut de costat eth
projècte de prospeccion d'aigües termaus en Arties, ja
que non i a es garanties tà que dempús d'aguestes
despenes bèra empresa se hèsque cargue dera
explotacion d'aguestes aigües.

(seguís darrèr)

IMPRESI · SENSE ADREÇA

(continuacion dera notícia)

Era corporacion provinciau votarà ena propèra session plenària era naua destinacion des 20 milions de pessetes que i auie assignats en un començament tad aguest projècte.

Era prevision d'aguesti sòs s'auie hèt tà portar a tèrme eth convèni qu'auien signat era Diputacion de Lleida, era companhia electrica ENHER e d'autres institucions.

Eth diputat provinciau didec que s'en un futur i auesse interès per part des empresaris tà explotar aquestes aigües, se tornarie a daurir eth projècte.

Ena actualitat es Banhs d'Arties son barrats ath public ja que se tròben en mau estat, encara qu'era gent d'Arties en pòt hèr us d'eri. Es nauí accionistes an problèmes financèrs que les impedissen hèr inversions en aquesti edificis.

Domatge qu'aguest argument tà consolidar era economia toristica (cas de Caldes de Boí e Luishon) non se pogue portar a tèrme en un futur immediat.

CONDES TÀ ARRIR

ENTÀ BEN DINAR

Un gascon romaue pes carrèrs de París... e en tot açò, se'n cuedèc ara en vista deth Pònt des Teulères d'un gran mossur, er enginhèr deth monument, ça'm par!

Er èster planèr deth vrente coma deth pòrtamoneda, aqueth gatilop de pagès se metec en cap de dinar a esquies der arquitècte. S'apròpe ath pònt, campe toti es costats, garde es trabalhs, coma se siguesse un entenut, e s'arture just ath miei deth pònt.

Er arquitècte, tot inquiriós, se'n va na trapar ad aqueth inspector nauèth, e li demane çò que'n pense.

-Car amic, se ditz eth gascon, qu'è quauquarren a didé-vos a prepaus d'aqueth pònt; mès que sò aganit, e que me'n vau de prumèr entà dinar.

Còp sec, er enginhèr que la convide a dinar amassa tamb eth.

Quan era taula estèc repleterada, eth gascon que li ditz:

-Mon amic, qu'auetz plan ben hèt de bastir aqueth pònt ath trauers dera aigua, pr'amor que s'auessetz sajat de bastí-lo ath long d'era, non aurietz pas encara acabat!

Istoères gascones.

Toti es que volgatz calendaris der an 1.990 editats peth Centre de Normalisacion Lingüística dera Val d'Aran, les podetz recuélher en toti es Ajuntaments d'Aran o en madeish Centre.

METUDA EN MARCHA D'UA NAUA ESTACION RECEPTORA EN ARTIES

Laguens deth plan de melhora de qualitat de servici que FECSA amie a cap ena actualitat, eth passat dia 14 de deseme entrèc en foncionament, en règim de pròva, ua naua estacion receptora de 110/25 kv (kilovòlts) en termiari municipau d'Arties.

Aguest nau centre, en que era inaguracion definitiva ei prevista entad aguesta prumèra quinzena de gèr, supause ua importanta creishuda dera capacitat de distribuiment en eish de Vielha-Arties-Baquèira, ath còp qu'augmente tanplan eth nivèu de fiabilitat deth hilat elèctric deth parçan.

Era inversion que FECSA a hèt entara metuda en plaça d'aguesta naua estacion receptora a estat d'uns 170 milions de pessetes.

Direcció de Comunicació Social de FECSA.

ENTREVISTA.

Eth passat mes de Noveme se creèc ua Comission de Centre de Normalisacion. Aué parlam damb Frederic Vergés e li demanam:

Quines son es persones que formen aguesta Comission?

De prumèr me cau d'ider que es persones que hèn part d'aguesta Comission, an estat alistades per dues parts, era ua, eth Conselh Comarcau e, era auta, era Generalitat de Catalunya.

Coma representants d'organismes o associacions araneses:

-Joan Canalies Aurés, cap des Pompièrs deth parc de Vielha-Mijaran.

-Carles Barrera Sánchez, president dera Societat de Caça e Pesca dera Val d'Aran.

-Jusèp Mª Boya Busquets, director deth Musèu dera Val d'Aran.

-Loís Servat Mola, vesin de Vielha e hilh d'Arties.

Representants deth Conselh Comarcau:

-Jusèp Calbetó Jimenez, President deth Conselh.

(seguís darrèr)

(continuacion dera entrevista)

- Jusèp Loís Boya González, Vice-President.
- Amparo Serrano Iglesias, còsso.
- Jesús Rodríguez Martínez, còsso.

Representants dera Generalitat de Catalunya:

Peth cant deth Departament de Cultura:

-Miquel Strubel i Treueta, Cap dera Seccion de Politica Lingüística.

- Eugeni Nadal, Coordinador de Cultura dera Generalitat de Catalunya en Lleida.

- Lluís Climent, Cap de Seccion.

- Eth Responsable deth Centre de Normalisacion Lingüística dera Val d'Aran.

Peth cant deth Departament d'Ensenhament:

- Josep Varela, Cap des Servicis Territoriaus d'Ensenhament de Lleida.

- Joaquim Arenas i Sampera, Cap deth S.E.D.E.C.

- Es directors deth Collègi Public Garona e der I.E.S. (Institut d'Ensenhament Segondari) de Vielha.

Toti aguesti cargues poirà delegar en d'aves persones

Quin critèri s'a seguit tà escuelher aquesta gent?

En açò que hè ath critèri que s'a seguit, creigui qu'a estat eth de cercar aqueres persones que peth sòn cargue e pr'amor d'açò sigue un bon puntalh ara ora d'encetar ua campanha de sensibilisacion, mès me cau híger en justícia que d'aves persones tanben aurién podut tånher ad aquesta comission peth sòn trabalh d'un bèth començament en prò dera lengua e cultura pròpia dera nòsta tèrra, e voi d'aciu estant, réner aumenatge ad aqueres persones que ena mia persona non demoren ne demoraràn jamès en anonimat.

Quina ei era finauitat d'aquesta Comission?

Coma finalitat, aquesta Comission de Centre aurà entremiei d'aves foncions era d'aprovar eth programa annau d'activitats, liquidar eth pressupòst annau e aprovar era memòria d'activitats, e prepausar era designacion, renauiment o cessatge deth director deth C.N.L.. Coma plan podetz veir, aquesta Comission çò que ven a hèr, qu'ei emparar e balhar supòrt as iniciatius pròpies deth C.N.L. en torn d'abracà-les-ac.

Era Comission s'amassarà au mens dus viatges per an.

Quin ei eth futur deth Centre de Normalisacion?

Entad açò qu'ei eth futur deth C.N.L., aguest va junhut ath futur dera nòsta cultura e dera nòsta pròpia essència coma pòble, e açò pensi que aquesta Comission de Centre ac a plan comprenut atau.

Opinions

Aguesta naua annada non mos a pas vengut tamb bon pè. Era economia d'un bèth pialèr de familhes araneses se'n ressen. Còp sec mos auem trapat coma se desvelhèssem long sòn, e aquerò que jamès auïem vist, ara ac vedem, e aquerò que jamès crediem que vierie èster, aué ei.

Era economia d'Aran a compdar des ans 60 entà deçà, s'acaminat completament entath sector servicis o terciari (torisme, comèrç, ostalaria, eca.), mès en torn de crear ua simbiòsi damb toti es auti sectors: eth primari (agricultura, bestiar e bòsqui) e eth segondari (indústria) e atau potencià-se es uns as auti, aguesti dus estèren acornerats e "desbrembats", en tot respòner atau a interèsi de dehòra entà especular e enriquí-se a compde nòste (rebrembi aciu bères declaracions deishades d'anar per un ex-ministre en ua amassada damb es bailes d'Aran hè quauqui ans on didec que en un plaç de dètz ans non volerie veir pas mès vaques ena Val d'Aran), en tot deishar era economia d'aguest parçan enes mans dera meteorologia, e coma era natura ei cambiadissa, coma non ne va èster eth temps?

Malurosament aué es vaques an lèu despareishut, per tant s'a complit eth desir d'aqueth ex-ministre, mès tanpòc aué auem eth "manà" dera nhèu. Tot açò hè rebrembar era sabença popular embarrada en aguest arrepervèri: "Dempús d'un bèth que'n ven un lèg". Ei donc ora de deishar de planhé-se e de cuélher eth taure pes còrnes e de non demorar que tot mos vengue de dehòra o deth cèu.

Ei as nòstes autoritats e a toti nosati amassa es qu'auem de reconsiderar aguesta situacion actuau e cercar naues gessudes entara economia aranesa, que responigue as interèsi des aranesi e non pas as de dehòra e non depenigue bric mès de sonque un sector.

Ana

Declaracion dera senhora Ana Crusafont de çò de Brastet d'Unha, entath programa Meddia Aranés de Catalunya Ràdio, e passada ad aguesta Redaccion tara sua publicacion en noticiari TOTI.

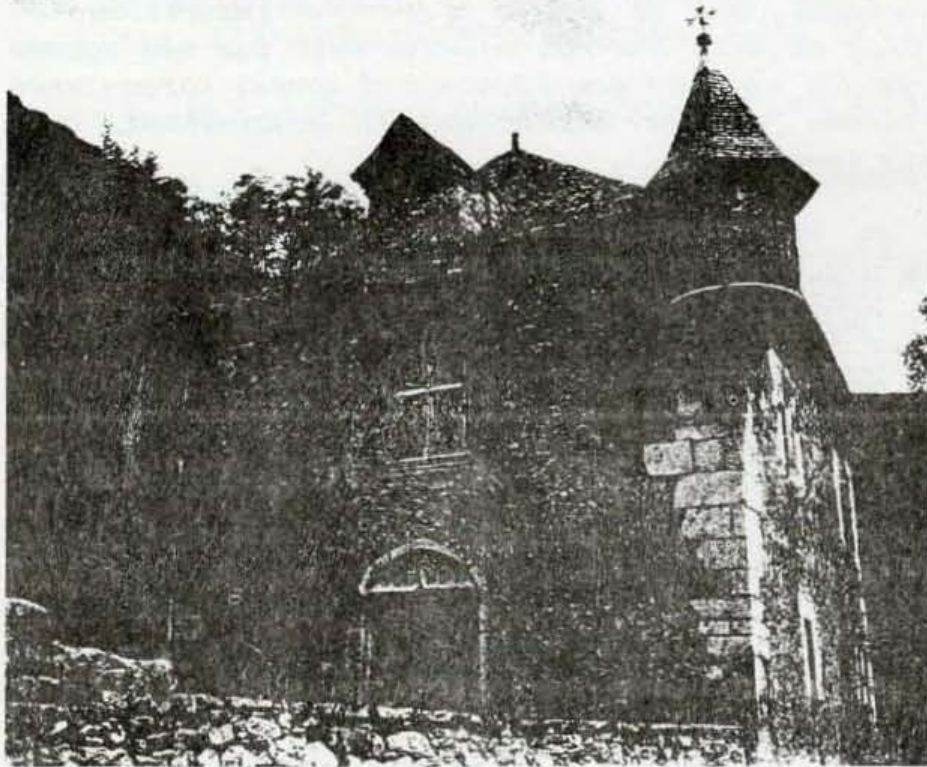
Senhors:

Permetetz-me de parlar d'un tèma en uns tèrmes que dilhèu pòden ofèner a quauqu'un, mès que se i aprofondissen damb objectivitat veirà que non vau tant enganhada. Jo pera mia part gòsi parlar atau peth mèn provat amor ara Val, eth mèn e eth des mès pairs, ara ja mòrts, digui provat perque non sonque ei de paraules senon de hèts.

(seguis darrèr)

(ven dera plana de deuant)

Nosati apraièrem e encara ac estam hènt ua casa meravelhosa damb es nòsti estauvis qu'ara ei un orgulh non sonque tà nosati qu'ac auem hèt senon tà tota era Val. Nosati non auem vengut a enriquí-mos, -trenta ans en darrèr, guardatz se n'auriem podut crompar cases tà especular-, senon a dar, a colaborar a qu'era Val en çò qu'ei capaç de hèr er òme sigue digna d'aquerò qu'era natura li a dat de forma tant extraordinària, e çò que jo voleria didé-vos ei qu'es aranesi auetz un passat eròi e d'estima ara val, d'amàs e colaboracion entre es sòns òmes en front d'un enemic comun: eth francés. Ara era Val patís ua invasion mès temible, amagada, silenciosa e enganhsosa, era invasion des especuladors que vien a enriquí-se sus vosati, as que non les interèsse en absolut era beresa incomparable des vòsti paisatges e es vòsti pòbles unics en mond, e vosati non vos auetz amassat entà afrontà-les ne les auetz demanat un mínim de dignitat coma podien auer estat er ajardinament dera Val, es milhores de tot tipe tara vòsta gent, es depuradores d'aigua, eca., eca.,

V
i
s
t
a
p
a
n
o
r
a
m
i
c
a
d
e
r
a
c
a
s
a
B
r
a
s
t
e
t

quauqu'uns an agut e an conservat er antic senh aranés e an seguit trabalhant era sua isenda, uns auti an abandonat tot e an seguit ad agesti especuladors que sense escrupuls estàn maufactant era beresa naturau d'aguesta Val, en un aute temps tant privilegiada e qu'ei un patrimoni deth que sonque n'èm usufructuaris e un patrimoni qu'auriem de deishar intacte o ben milhorat tàs propères generacions. Aguest còp non i an agut amassades en Mijaran, des senhors des cases araneses tà veïr de trapar eth camin tà saubar era Val des invasions forastèras coma en aqueri tempsi istorics. Aguest còp i a agut silenci, passivitat, colaboracionisme. Silènci mortau ena defensa dera nòsta estimada Val.

Era Val agonise senhors, e semble èster que non ac voliam veïr.

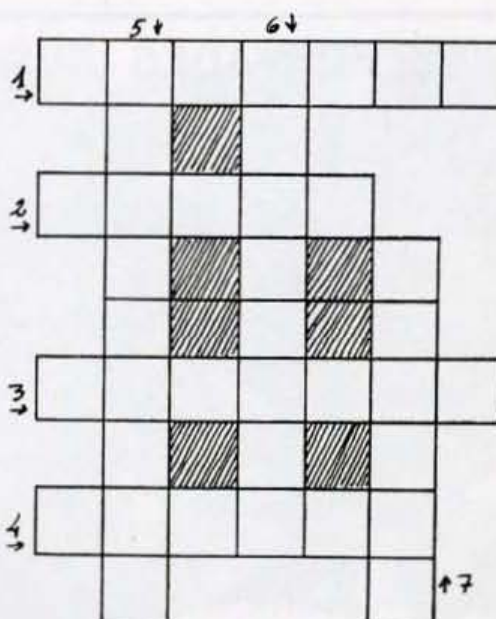
S	O	E	G	I	N	A	R	A	S
E	I	U	N	A	N	I	M	A	A
U	I	Q	T	A	I	S	H	O	N
U	S	E	N	G	O	N	P	O	G
P	A	N	Q	U	E	R	A	T	L
T	R	V	I	I	V	E	R	E	I
N	D	E	S	N	N	O	S	T	E
E	S	M	O	E	N	T	V	A	R
N	E	S	Q	U	I	R	O	H	E
S	P	E	R	O	M	E	P	C	A

**SAUSSÈR
DE
LETRES**

Cercatz en aquest
Saussèr de letres
8 nòms de bestiar
sauvatge.

CROTZAMENT DE MOTS

- 1.- Animau sauvatge que li agraden fòrça es garies.
- 2.- Parent des iranges.
- 3.- Lòc a on s'embarren es garies.
- 4.- Verdura fòrça estimada tà minjar.
- 5.- Utís fòrça important ena vida deth pagés e que la pòrte ena pòcha.
- 6.- Persona que cride fòrça.
- 7.- Hèt de mòi era tèrra tà semiar.

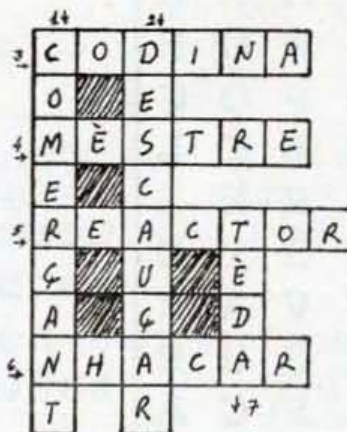
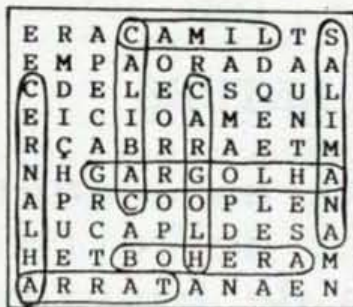

CONCURS CULTURAU

Entorneja tamb un cercle era contèsta bona.

- 1.- Sabes quin escrivan occitan recebec eth Prèmi Nobel de literatura en 1.906 pes sòns òbres literaries en lengua d'òc: Pèire Bec, Frederic Mistral, J. Larsac, R. Lafont, A. Perbosc.
- 2.- Quin nòm a er arriu que passe peth dejós de Bagergue: Aiguamòg, Toran, Nere, Varradòs, Unhòla.
- 3.- Quin ei eth prumèr pòble der Estat francés que trapam en auer passat era frontèra de Les: Hòs, Mèlles, Fronsac, Luishon, Chaum.
- 4.- Un "brinhon" ei un lòc a on i demoren: Audèths, moscaria, abelhes, poralha, arrats.
- 5.- Ua "bura" ei: un bonh en cap, un arrat, un caucèr, un arbe, ua pèça de ròba lorda.

Nòm: Adreça:

DIRECCION GENERAU DE
POLITICA LINGÜISTICA
CONSELH COMARCAU
DERA VAL D'ARAN.

EDITE E IMPRIMÍS:

Centre de Normalisacion
Lingüistica dera Val
d'Aran.

Còto Saforcada, s/nº
tel.: 64 00 92
25530 V I E L H A

DEPÒSIT LEGAU:

L-1.328-1.987

JORNADES SUS ER OS RÒI EN PIRINÈU

Era Comission deth Miei ambient dera Comunitat de treball des Pirinèus està actualment treballant ena proteccion der OS RÒI en Pirinèu. Ena darrèra amassada d'aguesta Comission, celebrada eth passat 15 de Noveme en Barcelona, s'acordèc era realizacion d'ues jornades entà debater tecnicament es diferents projectes de restauracion dera poblacion d'aguesta raça en Pirinèu, e sajar d'establir un prumèr contacte damb es representants des municipis a on se portarie a tèrme es nomentats projectes.

Damb aquest propòsit eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran e era Direccion Generau deth Miei Naturau deth Departament d'agricultura, ramaderia e pesca dera Generalitat de Catalunya organisen aquestes jornades en Vielha es dies 1 e 2 de Hereuèr/90.

Eth remoquet dera setmana

